

kesforsikringsstatistikken anmeldte ulykkestilfælde.

To forhold er imidlertid værd at trække frem.

PP II anslår det samlede antal sygedage for de sygedagpengeforsikrede i 1973-74 til ca. 7-8 pct. af samtlige arbejdsdage svarende til et produktionstab på ca. 8 mia kr., hvoraf en del dog skyldes ulykker på arbejdspladsen.

Som anført kan produktionstabet ved midlertidigt ulykkesfravær i 1972 beregnes til 2½ mia tabte dagpengedage svarende til et produktionstab på 306-340 mill. kr. alt efter løngrundlaget. Tilbage er altså i 1972-priser rundt regnet 6½ mia kr., som i større

eller mindre grad kan føres tilbage til sygefravær, der skyldes andet end anmeldte ulykkestilfælde.

Socialforskningsinstitutets arbejdsmiljøundersøgelse af, hvordan 7.000 LO-medlemmer oplever deres arbejdsmiljø, viste bl. a.

at 15-20 pct. af dem, der svarede, måtte tage hensyn til deres helbred i det daglige.

at 13 pct. inden for den sidste måned havde haft kontakt med en læge og

at 18 pct. brugte medicin flere gange ugentligt.

Undersøgelsen er offentliggjort i Arbejdsmiljøgruppens 2. rapport.

En liste over de vigtigste af de *angivne sygdomssymptomer* ser sådan ud:

Sydomssymptomer	Procent af de spurgte	Omregnet til antal LO-medlemmer
Smarter i øvre rygmuskler	29	260.000
Alm. stress	27	240.000
Lændesmerter ved løft	26	230.000
Rygsmarter i øvrigt	24	220.000
Hovedpine uden synsforstyrrelser	21	190.000
Smarter i hånden eller arm	19	170.000
Smarter i ryg med udstråling i ben	18	160.000
I øvrigt kan nævnes:		
Nedsat hørelse, der gør det svært at følge en samtale	12	110.000

Mindst én rygsmerter (4 symptomer)	42	380.000
Mindst ét stresssymptom (af 7)	50	450.000

Undersøgelsen peger endnu en gang på, at mange lidelser — især ryglidelserne og de nervøse symptomer — har større udbredelse og betydning end man hidtil har troet. Der er en nær forbindelse mellem symptomer og arbejde her udtrykt ved forbundstilhør. Dette styrker antagelsen af, at arbejdet er stærkt medvirkende ved en række lidelser — især de mest udbredte symptomer.

Vi ved selvfølgelig ikke, hvor mange af arbejdsmiljøundersøgelsens klager der giver sygefravær — en svensk opgørelse af årsagerne til sygefravær konkluderer, at 12½ pct. af samtlige sygefraværsdage blandt 15-70 årige svenskere begrundes med ryggen. Dette svarer til at ca. 800 mill. kr. af produktionstabet i forbindelse med tabte sygedagpenge her i landet kan henføres til ryglidelser, der i vid udstrækning er arbejdsbe-

tingede. Størrelsesordenen af dette tal afviger næppe væsentligt, når man ser på stresssymptomernes betydning. Vi må således kunne antage, at en betragtelig del af de 6½ mia skyldes sygdomme, der er mere eller mindre arbejdsbetingede.

3. 3. Udstedningen.

En lang række påvirkninger i arbejdsmiljøet som f. eks. giftige materialer, støj, hurtigt, monotont arbejde og andet går ud over de ansattes helbred og trivsel. De bliver syge — nogle så alvorligt, at de må sige farvel til deres arbejdsplads uden udsigt til at vende tilbage til denne eller en anden. De må igennem den langvarige proces, der skubber folk væk fra arbejdsmarkedet over til social- og sundhedssektoren.

Men det kan også være virksomheden, der